

Forord

Den Tyske Demokratiske Republik (DDR), Østtyskland, findes ikke længere. I 1990 blev Tyskland samlet efter at have været delt i to siden afslutningen af 2. Verdenskrig. Herefter fulgte Den Kolde Krig mellem supermagterne USA og Sovjetunionen. En af de centrale kamppladser for denne konfrontation var Europa, og midt heri lå det delte Tyskland. Og nærmest midt i DDR lå det zoneopdelte Berlin. Her var Den Kolde Krig meget synlig, og flere gange var der optræk til stormagtspolitiske kriser i forbindelse med den opdeltede by. Den engelske premierminister Winston Churchill sagde i 1946, at et jerntæppe havde sænket sig ned gennem Europa. Hans metafor blev dramatisk virkelighed i Tyskland, da den østtyske regering valgte at bygge en mur tværs gennem Berlin i 1961. Muren var et monument, der symboliserede ikke kun den tyske deling, men også den deling af verden i et øst og et vest, som Den Kolde Krig havde frembragt. I dag er sporene på det nærmeste slettet i Berlin, og ønsker man at se muren, leder man længe forgæves.

Men mens muren rent fysisk forsvandt, fortsætter den med at eksistere i både østtyskeres og vesttyskeres bevidsthed. Den tidligere tyske forbundskansler Helmut Kohl havde i 1990 forudset en problemløs genforening, men virkeligheden blev en helt anden. Foreningen blev både meget dyr og yderst problemfyldt. Selv femten år efter kan forskellene mellem øst og vest stadig ses og mærkes i Tyskland.

En af årsagerne til nutidens problemer må findes i det gamle DDR's egen historie. Staten blev grundlagt i 1949 og havde inden da været underlagt den sovjetiske ledelses absolutte vilje. Ved dette forhold blev der ikke ændret de følgende år. DDR's historie blev tæt forbundet med Sovjetunionens og dermed Den Kolde Krigs historie.

Fra midten af 1990'erne kunne man i Tyskland iagttage, hvordan fortiden blev 'genopdaget'. Denne "ostalgi", som det blev kaldt, kom til udtryk i film, DDR-artikler, musik og tv-underholdning, hvor tidligere østtyske sportsidoler optrådte. Den østtyske fortid svarede i mange østtyskers bevidsthed ikke til det negative billede, som de vesttyske medier prøvede at tegne af DDR. I en rundspørge foretaget i midten af 1990'erne mente kun 15% af de adspurgte østtyskere, at de havde fået mere politisk indflydelse, og hele 40% mente, at de i det nye forenede Tyskland slet ingen indflydelse havde. Den høje arbejdsløshed og økonomiske krise har også sat sine spor.

En af årsagerne til de aktuelle problemer er den manglende viden om den tyske delings historie. I vesten fokuseres på DDR's uretfærdige behandling af sine indbyggere, mens de forhenværende østtyskere koncentrerer sig om minderne, der handler om dagligdagens ufarlige sysler. Der er i denne forbindelse fare for, at diktaturets historie nedtones, underdrives eller blegner.

Til Lasse